

RENOVACIÓ

Setmanari Nacionalista Republicà

Any II.—TARRAGONA, 9 agost de 1914.—Núm. 55.

BIBLIOTECA PÚBLICA
TARRAGONA
REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Méndez Núñez, 6, baixos

Els treballs se publiquen baix la
responsabilitat de llurs autors.
No's retornen els originals.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Trimestre 1'50 ptes.
Anuncis, a preus convencionals.

La Guerra Europea

Ha esclatat el conflicte més gran i terrible que han presenciat els segles. La guerra europea tant de temps anunciada i temuda, es un fet. Les nacions més poderoses i també les més civilitzades dirimeixen les seves diferències valent-se de les armes. Som al començament d'aquesta horrorosa lluita de titans en que tots els mortífers enginys que ha pogut concebir l'humana pensa, se posaran en joc. I ningú es capaç de preveure'l desenrotlló que alcançarà'l conflicte ni quines seran les seves conseqüències.

Lo de menys es que uns o altres surtin vencedors. Per de prompte'l vençut es l'esperit humanitarista que semblava infiltrar-se en les modernes costums i acompanyar els més esplendents avenços. Rebroten els odís seculars, les diferències de raça, els egoïsmes més embrutidors i els instints més salvatges. La civilització i'l progrés esdevenen cosa insignificant i despreciable davant de l'ambició, de l'ansia de poder i de l'afany de dominació.

L'assassinat abominable d'uns prínceps ha sigut la causa ocasional de la conflagració. ¿Vol dir això que estigui justificada l'actitut de l'Imperi Austriac respecte de la Servia?... De cap manera. Odiós es el crim individual, fruit de l'esbojarrament i de l'exaltació neuròtica les més de les vegades. Però es encara més odiós el crim colectiu quan se comet, o's tolera, o s'impulsa pels qui tenen el deure d'obrar serenament, midant tot l'alcanç dels seus actes i de les seves decisions.

I heu's-aquí com aquest crim del quen serà responsable l'Austria, ha tingut pahoroses conseqüències. Rússia ha volgut, per afinitats de raça, garantir la integritat de Servia. L'intervenció de Rússia ha sigut rebutjada per Alemanya i ha provocat la lluita amb França, Bèlgica i Anglaterra. A hores d'ara exercits de milions d'homes estan a punt d'escometre's i de desfer-se'ls uns contra'ls altres amb furia mai vista. Per mar i per terra correrà la sang i'l fum de la pólvora ennegrirà'ls horitzons.

Qui vencerà?, tormem a preguntar-nos. I, malgrat les nostres simpaties per alguns dels combatents, no com a tals combatents, sinó com a pobles, per parentiu de raça, per adhesió espiritual, per admiració lleal i honrada a les seves institucions fonamentals, la resposta surt amb desconsol de la nostra ànima. Els vençuts som nosaltres, els qui lluitem pel bé de l'humanitat, per la pau universal, per la fraternitat dels homes i dels pobles tots del mon. Perque veiem que no es la llei de l'amor, sino la llei de l'odi que governa les societats modernes. I perque'ns temem que aquesta abominable llei de l'odi serà sempre mestressa de l'humanitat.

* * *

L'assassinat den Jaurés

Ahir per en Bebel, avui per en Jaurés, la familia Socialista está de dol, i amb ella tot hom que tinga dintre seu quelcom d'amor, a l'armonia social.

Peró si trista fou la mort den Bebel, ho es doblement la den Jaurés, per que no ha sigut per llei natural del Destí, si no més bé per un robo; la *broving* maleïda, ha escollit a la víctima que menys s'ho mereixia, i pel estat de desequilibri mental (no volem atribuir-ho a altre mòbil) d'un home, ha sigut robada a la Humanitat la preciosa vida d'un apòstol.

No hi ha dret a falsejar la voluntat Divina, i l'home que aixó fá, no podrà mai dir-se rel'ligiós.

No hi ha dret a privar de la vida a l'apòstol que no predicá més que'l bé i la germanor i la igualtat universal, i qui aixó gosa fer, no podrà tindre-s per home de consciència.

No hi ha dret a privar a una patria, d'un pare, d'un conceller, d'un mestre, i no serà mai patriota qui arribi a fer-ho.

I, finalment, no hi ha dret a descomptar del mon, de la raça humana, a un pensador il·lustre, un sabi d'idees i no caldrá creure il·lustrat a qui no ho entengui així.

Per qué s'atenta contra persona que sosté o propaga una idea, una teoria? Per acabar amb l'idea o la teoria? Cal pensar que no, puig que al morir l'apòstol s'acaba un medi de propagació, però l'idea queda en peu i enrobustida: la sang dels màrtirs enlaira i vigoritza l'essència de la doctrina i cada creient se multiplica en dós, en quant a energies.

Per aixó, nosaltres, els nacionalistes, prediquem l'infiltració de la bondat, de lo que creiem un acert; es convencent l'esperit i interessant la consciència com se fá obra contra certes idees i contra certes doctrines per nosaltres equivocades.

Si aixís pensés tot'hom, no plorariem crims com aquests.

Nosaltres abominem en absolut de la força per la força i quan se dona el cas de perdre un germà per la alevosa má d'un criminal, plorem pel mort i per qui'l mata; a l'un, per màrtir i a l'altre per equivocac.

En Jean Jaurés ha tingut sempre les nostres simpaties, i ara que la broving d'un assessí li ha segat la vida fent-lo la primera víctima d'aquesta terrible guerra europea que ja ha esclatat, no podem regatejar una oració a l'apòstol de la bondat, quin record perpetuará en el cor de tots els homes que tenim infiltrats els sentiments d'amor a l'humanitat tota.

* * *

La Mancomunitat i els camins veïnals

Una R. O. aclaratoria.

Ha quedat resolt satisfactoriament per a la Mancomunitat de Catalunya el conflicte que havia sorgit entre la mateixa i la Direcció general d'Obres públiques, amb motiu del concurs per a la construcció de camins veïnals.

La R. O. del primer de juny prop passat va disposar que'ls projectes de camins i ponts corresponents a les proposicions acceptades en el concurs fossin redactats necessàriament per les Quèfetes provincials d'Obres públiques. Aixó representava un gros obstacle per a que la Mancomunitat pogués realitzar el seu vast plan de camins en tot Catalunya, ja que's veia desposseïda del dret de redactar per si mateixa els projectes.

El Concell Permanent de la Mancomunitat va reclamar davant el Govern la derogació o modificació de la R. O. al·ludida. I després de activíssimes gestions, ha aconseguit que'l Ministeri de Foment dictés una R. O. aclaratoria, en virtut de la qual podrà la Mancomunitat redactar els projectes dels camins i ponts.

Entre els Concellers de la Mancomunitat ha causat bona impressió la solució satisfactoria donada a l'assumpte.

* * *

Pro-cultura

Els nens bitongos

A vosaltres; firmissims puntals del flamenquisme, heroics defensors de la festa nacional, cultíssims propagadors de l'art, representants genuins del pensament de un poble, eterns cultivadors de la ciencia, dignes fills de la patria, porta-veus de les nostres opinions; a vosaltres, oh! magnífics exemplars de la raça espanyola, vos adresso aquest petit treball, amb el sentiment de no poguer oferir-vos, compendiades amb una frase sublim, totes les alabances que us mereixeu.

De vosaltres pot dir-se, sense por d'exagerar, que heveu trovat el secret de la pedra filosofal. Heveu trovat la font, d'aon surten totes les inspiracions, heveu descobert l'origen únic, de tots els entusiasmes. Heveu sigut vosaltres, apreciabilíssims nens *bitongos*, els qui, distingint clarament l'art excels del toreig, de totes les altres manifestacions, tant impropriament nomenades artístiques, sentiú admiració inmensa per la xamosa festa.

¿Pot haver-hi al mon res més artistic, que aquella joguina de l'home enganyant a la bestia que l'embesteix?

¿Pot trovar-se res més bonic, que'l roig color de la sang, contrastant amb el tó d'un ocre pàlit de l'arena?

¿I que'm dieu de la sublimitat del grop que's forma, amb el toró i el caball? ¿Hi ha res més artistic que la banya, fent un forat a la panxa del caball, i els budells tan recargoladets i bufons, sortint a l'exterior?

¡Ah, nens *bitongos*! Jo us dono la raó. Segurament que si el gran Verdguer, hagués sigut aficionat an aquests espectacles, en lloc d'escriure una *Atlántida* tan magistral, hauria escrit una *Belmontiana*.

Si, i mil vegades si. Tota la raó es vostra. Continueu fent propaganda de la festa gloriosa, qu'es lo mateix que treballar sense descans, per l'engrandiment de la patria. Pero a la vostra tasca cal afegir-hi alguna cosa, que jo, portat per l'estimació que us professo, us explicaré ara mateix.

Els génis qu'escampant la seva fama per Espanya, han portat jorns de gloria a la nostra nació, son amb prou feines coneguts en altres llocs. El poble ignorantíssim de Trapisonda, no coneix a *Belmonte*; a l'Australia no saben qui es *Joselito*; a la Patagonia (¡oh, ¡cultura!), no cal que'ls hi parlevu del *Gallo*, perque no us entendrien.

Veus-aquí tot lo que cal afegir a la vostra tasca. Jo proposo que us reuniu tots, i feu una peregrinació a Trapisonda, Australia i Patagonia, portant al coll els vostres idols, per a fer coneixre a tot el mon, les nostres *glories nacionals*.

N. G. R.

* * *

Glosa

Aquest glosaire, que ha tingut la sort de col·laborar en un periòdic que durant el temps que porta de vida no ha albergat en les seves columnes paraules que puguin incloure cap classe de ofensa per a persona determinada; que no ha permés se usessin en els seus articles paraules que deuen permaneixre allunyades del nostre vocabulari; que no ha cregut prou correcte fer us mai del sarcarme, i si de la sátira fina i refinada, en una paraula que

s'ha mantingut dintre el lema de *respectar per a que'l respectin*, sense que'l tal siga tan ampli que impideixi'l poguer combatre tot lo que nosaltres considerem com a cosa erronia, i falsa, s'ha sentit estranyat al rebre la visita d'uns, casi companys nostres en comunió política, que manifestaran sentir-se molestats per un cert article en el que sortien a reluir uns tals *jaumins* i *alejandrinos* que no sabem nosaltres quin punt de contacte poden tindre amb un ideal tan hermós i digne com es el de la república i la democràcia.

En nom de qué protesten?

En nom de la república?

Impossible, nosaltres en tal article no dirigim tan sisquera el més lleuger atac a ideal tan hermós i sagrat. Nosaltres som i serem sempre, aimants defensors de la democràcia i de tot quan representi progrés i llibertat per a un poble; una cosa no més sentim i combatem, el no estar units per a que siga més prompte factible tal generació.

En nom de qué doncs?

D'un mot que incloïrem en l'article, segons ens han dit després: el de *alejandrinos*.

Nosaltres al apostrofar de *alejandrinos* a ser elements, no ens referim precisament als verdaers republicans, si no als que en comptes de la república segueixen a un home; en lloc d'un ideal, una personalitat, i més que una causa justa, un odi; per lo tant no combatim la idea si no la persona, els partits personals, per les fatals conseqüències que la seva actuació porten en la política dels pobles.

Si els llavis fossin el reflexe clar del pensament de l'home, la societat no hi ha dubte que fora model de harmonia i progrés. Pero no es així; la majoria dels sers expressen amb sos llavis coses eminentment oposades a les que en el seu cor senten.

En sa conseqüència, en cada partit, secta, comunió política, societat, etc. hi ha sers que verdaerament diuen lo que senten i altres que escriuen, enraonen i diuen, lo que clarament no senten.

Els primers son els que estan destinats a màrtres; els segons a capdills.

Els uns supleixen la falta de *verborrea*, amb l'entusiasme; els altres la del entusiasme per la *verborrea*, per les paraules fortes, per les frases rebuscades i de doble efecte.

Els segons fan de patró Patxixa, embarquen la gent a la nau de la revolta; els primers tripulen la nau rebent les onades de la marejada.

En cas de arribar feliçment a port, del patró es la gloria, en cas de naufragi, imprevisió i desobediència dels tripulants.

En tota ocasió, sempre li toca en aquest, el paper de víctima.

Aqueixes son les fatals conseqüències dels partits personals, de aquets prové la decadència del republicanisme, de aquí vé el que nosaltres els combatem amb totes les forces.

Es necessari, completament necessari, que desapareixin.

De la mateixa manera que'ls arbres necessiten que'ls espurquin per a que puguin treure fruit, es necessari que espurquem del terreny del republicanisme, aquestes branques que dificulten la creixença del nostre organisme polític, i fan que no podem recullir el fruit tan desitjat: la República.

X.

* * *

Notes ciutadanes

L'aldarull europeu.

La guerra europea predicada ja uns cinc-cents anys enrera per aquell varó que en el santoral coneixem per sant Vicens Ferrer, ha exclatat amb totes les horribles conseqüències que indubtablement reportarà a tot el mon. Aquí, a Tarragona, com a tot'arreu, ha causat fonda sensació el determini de les nacions europees, i tots els ciutadans ens hem sentit momentàniament experts diplomàtics, tractant la qüestió internacional amb tal luxe

de detalls i minucies, que'ls més hàbils encausadors de la conflagració, d'haver prés cartes en les converses dels nostres conciutadans, haurien quedat com qui diu a la lluna de València.

A l'arribada dels trens correus, es materialment impossible poder adquirir un periódic sense passar les mil i una angunies i peripecies. Els venedors s'enfaden de bó de bó, i algú d'ells, davant l'aglomeració i la demanadissa, pitjor que la que's promou cada any a l'arribada de la llista de la loteria de Nadal amb la grossa, ha amenaçat amb no enviar-ne a buscar cap més de periódic, a l'objecte de que'l públic no'l maregi d'aquesta manera, i conformant-se a deixar de ingressar el benefici petit o gros que li reporta la venda d'aquells periódics, quals planes encara conserven fresca la tinta de impremta.

Les cadires de la Rambla son assaltades i des de l'un cap a l'altre s'hi divisa un explanall de paper, que'ls seus lectors devoren amb els ulls durant els moments que la multi-poderosa Canadença li dona la santíssima gana, ja que de tant en quant, com si talment no sapigués de quina manera passar els seus ratos d'oci, fa apagar els arcs voltaics sense cap mena de consideració per als ciutadans que no cometem altra falta que pagar puntualment els rebuts del gas i de l'electricitat gastats durant el més.

Pero no tot ha d'ésser parlar de la guerra europea. El cos necessita distracció, i aquesta, per a qui sab rebuscar-la, existeix i causa altra sensació, oposada en un tot, a la que ens causen els telegrams dels diaris, més o menys exagerats sempre, segons la procedència. Aquestes nits darreres han pogut del'lectar llur esperit, molts ciutadans, en aquests passeigs acarats pels raigs platejats de la lluna plena, que amb tanta magestat vetlla durant les hores nocturnes. El mar, reflectint en l'immensitat de les seves aigües blavenques,—testimonis de tantes gestes heròiques dels nostres rebesavis,—la blanca i pura claror de l'astre noctàmbul, amb sa música cadenciosa i acompassada, cant etern a la Natura, convida a meditar i a ensimismar-se, fent oblidar les misèries i les ambicions predominants en aquest mon.

Hem tingut també aquesta setmana, una nota d'art ben agradable, que hem de consignar-la. La representació de la famosa obra de Shakespeare «Hamlet», que la companyia den Ricard Calvo va donar-nos al teatre de l'Ateneo tarraconense, interpretada magistralment per tots aquells artistes. Al Mundial, la companyia de sarsuela i opereta dels nostres compatriotes germans Cornadó, que ja varen despedir-se i al Cine Moderno, la pel·lícula «Delenda Cartago», altra de aquella série de les reconstruccions de fets històrics, que val la pena de veure-la.

Aixís han pogut distreure-s quelcom els ciutadans tarragonins durant aquesta setmana, del conflicte internacional europeu, i sobre tot aquells que fins en els seus somnis han vist per l'horitzó del nostre Mediterrà, prop de les daurades illes Balears, una flota considerable de vaixells de guerra, que tranquilament deurien passejar-se prenent la fresca, ara que'l temps hi convida.

I mentres tant, l'assumpte de la portada d'aigües sense resoldre. El poble no's cansa de parodiar a l'Hamlet, demanant: *aigua, aigua i aigua!* I l'Ajuntament de la nostra fidelíssima i exemplar ciutat, replicant-li cada dia, cada setmana i cada any: *espèra-t, espèra-t i espèra-t!*

CIUTADÀ.

* * *

Tercer Concurs d'Historia de Catalunya

L'Associació Protectora de l'ensenyança Catalana, estimant d'una absoluta necessitat la publicació de Compendis Graduats d'Historia de Catalunya per a ésser adoptats en les Escoles de la nostra terra, previa consulta a distingides personalitats enteses en aquest ordre de coneixements, ha resolt obrir tot-seguit un Concurs per al Compendi del Primer Grau, o sia el més elemental, convidant a que hi prenguin

part tots els nostres historiadors sota les següents Bases:

1.ª Els Compendis d'Historia de Catalunya que's presentin a Concurs, deurán correspondre en extensió a la d'un llibret imprés de format d'uns 8 × 14 centímetres i d'unes centes planes aproximadament, d'estampació ben clara.

2.ª Deurán ésser redactats en llengua catalana i comprendre els fets històrics de la nostra terra des de sos primers temps fins terminada la Guerra dels Francesos, posant atenció especial en el període en que Catalunya era mestressa de les seues accions i en els fets culminants que més han influït en sos destins.

3.ª Si bé és d'esperar que en els Compendis que's presentin hi alenarà un franc esperit d'amor a Catalunya, deu evitar-se, no obstant, que's basi sobre llegendes que les investigacions històriques modernes ja han desvanescut o reduït documentalment a justes proporcions.

4.ª La forma d'exposició dels fets deu ésser la narrativa, estant repartit el text en lliçons de llargada prudencial, contenint a la fi de cada lliçó un Qüestionari-Resum de la mateixa. Convé que l'estil i el llenguatge sien clars i apropiats a un Compendi Elemental de primer grau per a les Escoles. Es recomanable que examinin els concursants les obretes franceses d'ensenyança d'Historia qual ús sia més corrent. (1)

5.ª S'admeterán els originals per al Concurs (que es recomana sien fets amb lletra ben clara, i encar millor escrits a màquina) fins el dia 31 de març de 1915, a les vuit del vespre, en les oficinas d'aquesta Associació, Comte de l'Assalt, 4, primer (domicili de l'Unió Catalanista), acompanyats d'un plec clós contenint a dins el nom de l'autor i a fóra el lema del treball presentat.

6.ª Se concedirà un Premi únic de cinc centes pessetes, a l'autor del Compendi escullit pel Jurat, podent, no obstant, aquest, otorgar alguna distinció honorífica als que consideri mereixedors d'ella.

7.ª L'obra literària passara a ésser propietat exclusiva de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, la qual podrà publicar-la lliurement en la forma i oportunitat que cregui més convenients, però sense omitir el nom de l'autor ni poder fer en el text altres modificacions que les indicades pel mateix Jurat del Concurs al sotscriure el veredict.

8.ª Formarán el Jurat qualificador dels treballs presentats a Concurs:

En Antoni Rubió i Lluch, President.

En Josep M.ª Roca, de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, Viç-President.

En Daniel Girona, de l'Unió Catalanista.

En Francesc Puig i Alfonso, de la Lliga Regionalista.

En Jaume Massó i Torrents, de la Biblioteca de Catalunya.

En Ernest Moliné i Brasés, de l'Ateneu Barcelonés.

En Joaquim Miret i Sans, de l'Institut d'Estudis Catalans.

En Josep Franquesa i Gomis, Mestre en Gai Saber.

En Ferrán Valls i Taberner, dels Estudis Universitaris Catalans.

En Llorenç Jou i Olió, Mestre Públic de Barcelona.

En Francisco Flos i Calcat, Mestre d'Ensenyança Catalana, Secretari.

9.ª En cas de renúncia o impossibilitat d'un o més individus del Jurat, aquest mateix designarà an els que'ls hagin de substituir entre les personalitats que més s'hagin significat pels seus estudis històrics.

10.ª El veredict del Jurat se farà públic dintre la primera quinzena del més de maig de 1915, i l'obertura del plec acompanyador del treball premiat, així com l'entrega del Premi, se verificaràn en l'acte de la Repartició dels Premis corresponents al Tercer Concurs d'Historia de Catalunya, qual data i lloc s'avisaràn oportunament. Els plecs correspo-

(1) Haven examinat varis Compendis d'Historia de França, recomanem als concursants que's fixin en els d'Ambroise Rendu, A. Seignette, Ernest Lavisse, E. Segond, i d'una manera especial, en la «Petite Histoire de France», de M. H. Pigeonneau, editada per Eugène Belin, de París.

nents als treballs no premiats se cremaràn en dit acte públic si no's reb abans ordre en contra de llurs autors respectius, els quals podràn recobrar llurs manuscrits després de la festa del Repartiment de Premis, mitjançant l'obertura dels plec corresponents en presència del Jurat Calificador.

L'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana excita a tots els qui se sentin disposats a lluitar en aquest Concurs a que ho facin per amor a Catalunya.

El Premi ofert, certament, és modest i desproporcionat al meritíssim esforç que l'empresa requereix; però els recursos de la Protectora són actualment migrats, essent precis, per a donar la deguda amplitud a la nostra patriòtica empresa, que tots els bons catalans (inclús les dames) se resolguin a cooperar en ella figurant en ses llistes de socis (encar que sia tant sols amb la quota mínima que sos Estatuts permeten).

Treballeu, doncs, inspirats en el noble desig de cooperar a la restauració espiritual de la Personalitat Catalana.

Barcelona, juny de 1914.—Per l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana: El President, Manel Folguera i Durán.—El Secretari, Frederic Culi i Verdguer.

* * *

Les set meravelles del mon

El Frigorífic.

La invenció del frigorífic es meravellosa per les seves conseqüències. Sens dubte, l'aplicació del fret en la conservació dels genres alimenticis, no es altra cosa que la adaptació industrial de un fenomen que la naturalesa ens permet observar. Els gels de la Sibèria, no han conservat intactes, durant milers d'anys, els cadàvres dels grans herbívors? Ahir, encara, intrépids exploradors, com els Shacksleton, Amundsen, Koòk, Peary, etc., no han degut la seva vida sino a les reserves, confiades a les neus, de carns i peixos, de les quals havien escalonat la ruta ingrata i desolada, en previsió de una volta més o menys llunyana.

Aquestes constatacions no perjudiquen, de cap manera, el prestigi del frigorífic. Tots els grans descobriments son conseqüències de observacions meditades llargament i sotmeses a la revisió feconda de método experimental. Es en la comprensió exacta dels fenòmens naturals i de les seves aplicacions pràctiques, susceptibles de l'aprofitament, que's revela precisament el genre humà.

La utilització del fret industrial ha sigut l'obra d'un sol home, de un gran francès, en Carles Tellier, qui va consagrar-hi una llarga vida de treball, d'energia i d'admirable desinterés. Desgraciadament, el moralista tenia raó al dir que'l sol de la gloria no il·lumina sovint més que les tombes. En Carles Tellier, com se recordarà, ha mort fa algunes setmanes, tot just a la vespa d'una glorificació llunyana.

Agunes xifres demostraran la colossal importància del seu descobriment. Per a Anglaterra solament, les importacions de bou, moltó i anyell, en estat congelat o refrigerat, han sigut de 610.970 tonelades en 1910; 628.283 tonelades en 1911; 642.979 tonelades en 1912, les que representen respectivament, 509.910.125; 526.254.300 i 573.746.800 francs.

Per a França, país essencialment agrícola, les importacions encara que notablement inferiors, han sigut, no obstant, considerables, essent degut an aquestes importacions l'haver suportat, sens gran malestar, el període de vida cara de 1911. Per altra part, se pot considerar, mercès a l'us científic del fret, una explotació més grossa de nostres riqueses en fruites, llegums, i, sobre tot, en carns, en les que, pèrdues de 10 a 12 mil kilos per dia han sigut experimentades a París per el fet de la putrefacció, durant les fortes calors.

Pero el paper del frigorífic, meravellos instrument de progrés i de mellora social, es encara més extens. Mercès an ell, se te l'esperansa certa d'assegurar, en temps de guerra, l'alimentació de nostres tropes

i l'assortiment de nostres places fortes. Ningú, en un cas de seti, coneixerá ja les angunies de la fam, que varen fer més trágic l'hivern terrible.

El balans del frigorífic se tradueix, en vint i cinc anys apenes, per varis milers de milions de cambis; la riquesa d'un continent i l'assortiment d'un altre, ja agotat.

La invenció den Carles Tellier mereix, segurament, ésser classificada entre les més prodigioses meravelles del segle.

* * *

Les aigües

Deiem la setmana passada que'l resultat de la sessió darrerament celebrada per l'Ajuntament, havia disgustat a l'opinió pública, i així era en efecte. La Comissió d'Aigües, i amb ella la majoria anomenada popular, se n'ha donat compte. Tant es així que per a esmenar o atenuar el mal efecte, hi ha hagut una pila de reunions i acords i gestions oficials i oficioses.

El Sr. Prat se deu fregar les mans de gust. Rebre dos o tres vots de censura per la precipitació, per l'inoportunitat, per no sabem quantes coses més, i trobar-se amb que a l'endemà, els mateixos que'l censuraven, fan molt més, inmensament més de lo que éll demanava, constitueix una magnífica victoria.—Si m'heu combatut—els podrà dir—es per odi polític o personal; no pas perque fossin dolentes les meves orientacions en l'assumpto de les aigües, ja que vosaltres les accepteu i fins les amplieu.

I lo que diem del Sr. Prat, ho podem aplicar amb igual motiu als nostres estimats amics els regidors Srs. Lliteras i Cavallé, autors de la proposició que l'altre dia publicàvem i que fou rebutjada per la majoria de l'Ajuntament. Recordi's que'ls esmentats correligionaris demanaven que s'estudiessin les condicions que's podrien establir amb l'Empresa propietaria de les aigües del «Mas Caballé», per a la seva adquisició. I aixó fou rebutjat, i més encara, bescantat per l'orgue oficial de la majoria popular, amb la gens dissimulada alegria d'uns quants senyors que d'algún temps fan l'ofici de cunills de guix.

Doncs bé; si les nostres notícies no menten—i cal dir que son del millor origen—la Comissió d'Aigües ha nomenat una sub-comissió, la constitució de la qual ha comunicat a l'Alcalde—no se sap si la comunicació es oficial u oficiosa (!!!)—per a que, si vol, la presideixi. L'objecte d'aquesta Comissió es anar a trobar a l'Empresa de les aigües Caballé i fer-li determinades ofertes, prescindint de tots aquells *distingos* que tant serviren a les grans mentalitats del regionalisme guaschista local per a entretenir al públic.

En una paraula, que la Comissió d'Aigües, no ha tingut altre remei que acceptar lo que proposà primer, l'Alcalde, i després, lo que indicaren els bons amics Lliteras y Cavallé. La cosa no es que no estigui bé, però té un inconvenient. I es que ningú creurà en la sinceritat d'aquests senyors que amb els seus actes desfàn lo que han manifestat de paraula. I ja se sap que quan la sinceritat falta o's posa en dubte, les coses van sempre per mal camí.

Estarem atents a lo que succeeixi i n'informarem als nostres lectors.

Noves

Degut a la guerra que actualment se ventila entre varies de les nacions europees, aquest dies hem vist pels nostres carrers un nombre considerable d'obers, en sa majoria valencians, que's veuen obligats a retornar a la seva terra, trovant-se molts d'ells sense recursos pecuniaris, i'ls que no, al canviar la moneda francesa, se veuen amb moltes engunies i amb un desmèrit de consideració.

Per el motiu ja indicat, se nota en el nostre comers d'exportació bastanta paralització, essent considerables els perjudicis que reportarà aquest conflicte internacional de no solucionar-se prompte.

¿Voleu tenir els metalls sempre com a nous? Useu l'«ALADDIN», de venda FERRETERIA MALLOL.

Les festes del primer centenari del naixement del general Prim, que devien celebrar-se a Reus el vinent més d'Octubre, s'han aplaçat fins al Desembre, per la manca relativa de temps per a la organització de les festes, que seràn esplendoroses.

Dintre de poc sortirà a Molins de Rei, un periòdic adherit a la Unió Catalanista, que's proposa treballar pels interessos morals i materials de la vila en particular i de Catalunya en general.

De la circular de presentació, en retallem el següent paragraf:

«Pensant que *els neutrals sols fan fer nosa* i tenint ganas de lluitar i treballar, l'*Esclat Català* no vol permanéixe independent, sinóim d'inacció, i ha volgut unir-se a quelcun partit polític. Essent catalans, a quin tenia d'unir-se era al més català, al que treballés més per nostra mare Catalunya, i amb aquest fi s'ha unit amb la Unió Catalanista, per considerar que sa política és la més honrosa de nostra patria.»

¡Vicultors! Bona fermentació fá bon ví; l'*Alcoogéne Pujol* produeix bona fermentació: l'*Alcoogéne Pujol* fá bon ví.

Demanis a Ramón Huguet Jacoba, Passeig de Sant Antoni, 14.—Tarragona.

Ha quedat constituït en aquesta ciutat el grop «Pro-cultura» que'l formen varis joves disposats a laborar per la cultura del poble, combatent d'un modo ben remarcable el flamenquisme, que d'un quant temps ensá sembla que vulgui predominar en tots els actes que se celebren.

El propi Grop anuncia per a dintre pocs dies la publicació d'una revista mensual, en la que hi col·laboraràn varis escriptors d'aquí i de fora, ben coneguts per sos ideals de cultura i anti-flamenquistes.

Hem rebut el número 3 del «Boletín de la Estadística Municipal de Tarragona» corresponent al més de Març darrer.

Com a contestació a la visita i a la carta que varem rebre de la Joventut Radical, que va considerar-se molestada per un article publicat en el darrer número d'aquest periòdic, el nostre company X. ha dedicat la «Glosa» d'aquesta setmana, correcta i molt ben encertada com totes les seves, als aludits radicals, i qual article ens el fem nostre per estar completament d'acord amb tot quant allí exposa el nostre amic.

SÍMIL CAMUSSA, la de més durada, més barata i millor. De venda FERRETERIA MALLOL.

En breu comensarà a publicar-se a Barcelona un Butlletí oficial de la Mancomunitat Catalana.

Casals (perruqué), Unió, 12, Colonia tarragonina't felicita gran reforma establiment, recordém l'estufa desinfectant, la tens des de'l any 1902.—Murt.

PANIFICACIÓ

FORNS DE SANT ANTONI

Diariament, pá de primera.

A domicili i al comptat.

Rebolledo, 20, bis. — PORT

IMP. DE J. PIJOÁN, MÉNDEZ NÚÑEZ, 5

IBARRA Y C. S. en C. - SEVILLA

LINIA REGULAR DE GRANS VAPORS

Tots els dijous sortida fixa del port de Tarragona per a València, Alacant, Cartagena, Almeria, Málaga, Cádiz (admetent càrrega per a Ayamonte i Illa Cristina), Huelva, Sevilla, Vigo, Villagarcía, Carril, Coruña, Ferrol, Avilés, Santander, Bilbao, Pasages i San Sebastián.—Servei ràpid eventual per a Galícia i Nord d'Espanya amb escales a València, Málaga, Sevilla, Vigo, Coruña, Santander i Bilbao, empleant solsament **catorze dies** en el viatge.—S'expedeix coneixement directe per a Luarda i Sant Esteva Pravia amb trasbort al vapor **Luarda núm. 3** y per a Dunkerque als vapors de la Companyia Francesa **Denain & d'Anzin**.
Viatges extraordinaris a Palma de Mallorca.—Unic servei fíxo i setmanal per a Cette i Marsella tots els divendres

PRÓCSIMES SORTIDES

PER A LA COSTA D'ESPANYA

Juliol 2	"Cabo Oropesa"
" 9	"Cabo Cullera"
" 16	"Cabo Roca"
" 23	"Cabo San Martín"
	"Cabo

PER A CETTE I MARSELLA

Juliol 3	"Cabo Roca"
" 10	"Cabo San Martín"
" 17	"Cabo Peñas"
" 24	"Cabo Toriñana"
"	"Cabo

Per a més informes, a son consignatari EN MARIAN PERES, carrer Real, 32.-Telefon 45

C.^a d Seguros Generales de Dusseldorf
Segurs de transports

La New-York, de New-York
Companyia de segurs sobre la vida

L'UNION, de París
Companyia de segurs contra incendis.

L'Assicuratrice Italiana, de Milan
Companyia de segurs contra accidents.

La Continentale, de Mannheim
Segurs de transports.

Passeig de Colon, 11 i 12, Barcelona

SUBDIRECTOR A TARRAGONA

Macià Mallol Bosch, carrer de Mar, 1

Societat de socors mutuels

TARRAGONA I SA PROVINCIA

dels cassos de malaltia, vellesa, invalidesa, viudetat i mort
Inscripta en el Govern Civil i en la Comisaría general de Segurs, segons mana la Llei.

Director facultatiu: **Dr. Rabadá**

Per a més informes dirigir-se al domicili social:
Rambla St. Joan, 75, pral. De 10 a 12 i de 5 a 7

CLÍNICA Y CONSULTORI PER A LES MALALTIES DE LA DONA

Vies urinaries, Cirurgia operatoria, parts, electroteràpia i anàlisis micro-químic d'orina i productes patològics.—Sero-Reacció de Wassermann.—Aplicació del 606

Baix la direcció del Dr. Rabadá

Ex intern de l'Hospital de la Santa Creu, ex ajudant de la Policlínica del Dr. Fargas i Metge de les Cases de Socors de Barcelona

Consulta de 10 a 12 i de 5 a 7.—Per a obrers, de 7 i mitja a 8 i mitja nit.—Per a'ls pobres, franca, dilluns, dimecres i dissapte de 12 i mitja a 1 i mitja.

Rambla de Sant Joan, 75, principal.—TARRAGONA

FRANCISCO POTAU

Calçat fet

i a la mida

Rambla de Sant Joan, 52

PAPERERIA I EFECTES D'ESCRITORI

— DE —

JOAN M. PIÑOL

Unió, 1 — TARRAGONA — Telefon 181

Gran assortit en llibres ratllats de totes menes i tamany.
Escribanies, Plumens Stilogràfiques, pesa-cartes, copiadors, etc.

Gran novetat en pitja-papers amb rellotje veritat.
Postals de totes menes i albums per a les meteixes.

PREUS SUMAMENT BARATOS

Fabricació especial

de sabó de moltes classes
d'oli d'oliva i de coco

J. Monserrat

Gobernador Gonzalez, 16 i 18

MAGATZEM DE FERRETERIA

FUMISTERIA I QUINCALLA

Eines de totes classes.—Objectes per a regalos.—Articles per a magatzems de vins i olis

Macià Mallol Bosch, Carrer de Sant Agustí, 9

FITER Enciclopedia moderna catalana.—Edició Gallach

Léxic Català.—Divulgació de termes tècnics, científics, d'arts i oficis.—Antecedents del ordre històric i geogràfic.—Observacions tecnològiques conexas ab els coneixements artístics, científics i literaris.—Biografies.

Obra que ha merescut grans elogis de un aplec de catalans il·lustres.

Cinc volums; presentació esmerada; planxes en relleu i or; obra genuinament catalana.—Venda a plassos (38 ptes.) i al comptat (35 ptes.)—Present de un moble simbòlic.

Diccionaris de totes les llengües: Català, Castellà, Espanyol-Francés i Francés-Espanyol, Anglès-Espanyol Espanyol-Anglès.—**Pal-las**, última paraula en aquesta mena de publicacions.—**Diccionar de Laousse**.

Venda y subscripció de tota mena de diaris y revistes espanyoles y extrangeres: **Centre de Suscripcions de Joan Munté, Kioscos Rambla St. Joan y Rambla St. Carles**.

MOSTELLE

(RAIMOST)

SUC DE RAIMS SENSE ALCOOL

The Grape Juice C.^o L.^d

Londres i Tarragona

El Vermouth més higiènic.

Un exelent refresc

El millor aliment en les malalties i convalescencia.

Se ven per tot arrèu